

אורות השבת

גליון מס'
1149

בטאון הרבנות והמועצה הדתית באר-שבע

**הרבנות
והמועצה הדתית**

**מנהל מערכת
הרב אברהם טריקי**

**פרשת השבוע
תולדות**

**עורך
הרב עוזיאל אדרי**

מתורתו של רב העיר מו"ר הגאון רבי יהודה דרעי זצוק"ל

חביבות המצוות

ותקח רבקה את בגדי עשו בנה הגדל החמדות אשר אתה בבית ותלכש את יעקב בנה הקטן (בראשית כז, טו)

החמודות: שחמד אותן מן נמרוד (רש"י)

הנה מודעת זאת מדברי המדרש (ב"ר סה, טז), שבגדי החמודות הללו היתה בהם תכונה מיוחדת, שהיו מצויירים בה כל חיות השדה, וכל חיה שראתה את דמותה חקוקה על גבי בגד זה היתה נכנעת מאליה. ובגד זה, חמד עשיו מנמרוד. ועל כן עשיו כמו נמרוד, היה איש יודע ציד, מפני שעל ידי מלבוש בגד זה לא היה צריך כל מאמץ במלאכת הציד. ועל פי זה, יש לתמוה עד מאוד, מדוע כשביקשו יצחק אביו (בראשית כז, ג-ד): 'ועתה שא נא כלליך תלך וקשתיך וצא השדה וצודה לי ציד ועשה לי מטעמים כאשר אהבתי...' בעבור תברכך נפשי בטרם אמות', לא לקח עשיו את הבגד הזה. שהרי מפורש בכתוב (שם טו): 'ותקח רבקה את בגדי עשיו בנה הגדול החמודות אשר אתה בבית ותלכש את יעקב בנה הקטן', ומבואר שם ברש"י: 'שחמד אותן מן נמרוד'. הרי לפנינו מפורש, שעשיו השאיר את בגדי הציד המיוחדים, ובהם להטריח עצמו - לצוד ציד לאביו. ומי יודע אם לא בשל עיבוד זה, הקדימו יעקב בקבלת הברכות, כפי שעולה מפשטן של כתובים. ועל כל פנים, הלב משתומם לטרחת יתירה מה זו עושה. ברם לכשנתבונן נראה, שאין מקום לתמיהה זו כלל ועיקר. שכן עשיו אשר היה מפורסם במצות כיבוד אב ואם, ידע גם ידע שבשביל קיום 'מצוה', ראוי לעמוד ולטרוח, וזהו עיקר שברה כמו שאמר 'לפנים צערא אגרא'. ובפרט שיצחק כרך את מתן הברכות - בקיום מצוה זו: 'בעבור תברכך נפשי'. ועל כן בחר להניח את בגדי הציד, ולהטריח עצמו בקיום המצוה. וזהו מוסר השכל, לכל המתקשים בקיום מצוות, בשל משברי הזמן מצוקות העתים ומכשולי היצר.

וכמה נפלאים הם בזה, דברי התלמוד ירושלמי (סנהדרין ח, א) אודות רבי יוחנן אשר היה עולה לבית הכנסת בבוקר, והיה מלקט פירורין מהנשאר מסעודות קידוש החודש ואכלם. אמר: 'הא חלקי עם אלו שאמש קידשו את החודש כאן'.

ומה נעמו בזה, דברי רבותינו בגמ' סוכה (מה, א): 'אמר רבי אבהו אמר רבי אלעזר, כל הנוטל לולב באגוד והדס בעבותות, מעלה עליו הכתוב כאילו בנה מזבח והקריב עליו קרבן, שנאמר (תהלים קיח, כז) אסרו חג בעבותות עד קרנות המזבח'. ועוד שנינו שם (מא, א): 'מעשה ברבן גמליאל ורבי יהושע ורבי אלעזר בן עזריה ורבי עקיבא, שהיו באין בספינה ולא היה לולב אלא לרבן גמליאל בלבד שלקחו באלף זוז. נטלו רבן גמליאל ויצא בו, ונתנו לרבי יהושע וכו'. למה ליה למימר שלקחו באלף זוז, להודיע כמה מצוות חביבות עליהם'. **וכאמור** (תהלים קיח, כז) אסרו חג בעבותות עד קרנות המזבח. אמר רבי יוסף בריה דרבה, אבוד במאי זהיר טפי (במה אביך היה זהיר ביותר). אמר ליה, בציצית. יומא חד, הוה קא סליק בדרגא, איפסק ליה חוטא ולא נחית ואתא כמה דלא רמיה' (יום אחד עלה במדרגות ונקרע חוט מהציצית ולא ירד ממקומו עד שתיקנה). הרי לפנינו דוגמא מאלפת של 'חביבות מצוה', שכן יכול היה לפשוט מעליו את טליתו ולהמשיך בדרך. ואף על פי כן, עצר במעלה המדרגות, ולא ירד משם עד שתיקנה, כדי לזכות בעוד כמה פסיעות של הליכה בציצית.

ומי לנו גדול מדוד המלך ע"ה, אשר העד העיד עליו התלמוד בירושלמי (סנהדרין א, ד): 'אין לך אדם בישראל שביזה עצמו על המצוות, יותר מדוד. מפני מה ביזה עצמו על המצוות (לעני כל - ונהג דוד בזיון לכפר על העון הזה כדי שילמדו ממנו לנהוג כבוד בארון), שהיו מביטין בארון (דרך בזיון) ומתים'.

ומדי דברי בזה זכור אזכור, עד כמה היו המצוות חביבות על רבינו הגדול מרן 'מאור ישראל' זצוק"ל, ולא דוקא במצוות אשר העולם נוהג להחדר בהם כגון תפילין וציצית וארבעת המינים וכו', אלא גם במצוות שאין מקפידים כל כך לחזר אחריהם. ואמנם תקצר היריעה מלתאר את כל המעשים המופלאים אשר ראו עינינו ואשר נשמעו מפי מקורביו ובני משפחתו, אך די אם נזכיר עובדה אחת 'קטנה' אשר יש בה כדי ללמד על הכלל כולו, והוא ההקפדה שלו לברך מאה ברכות בכל יום ובפרט בשב"ק אשר כידוע צריך לתור אחרי ברכות מזדמנות כדי להשלים את מכסת מספרן. ומצות חכמים זו היתה חביבה עליו כל כך, עד שהיה סופרן ממש ובסוף היום היה מחשבן האם השלים בו את מניין מאה ברכות, כפי שהעיד מזכירו האישי הרה"ג אליהו שטרית שליט"א [ועיין בספר החינוך מצוה שו מ"ש אודות מצות ספירת העומר 'כי המנין מראה באדם כי כל ישעו וכל חפצו להגיע אל הזמן ההוא']. אכן רבינו הגדול זצ"ל מלבד חכמתו המופלגת היה גם 'חכם לב' - יקח מצוות!

מאח סיפורו "אורות כפול"

דבר יו"ר המועצה הדתית

ברכה וייעוד

פרשת תולדות מלמדת אותנו על עומק כוחו של בחירה וברכה. יצחק אבינו מבקש להעביר את הברכה לבנו הראוי, ורבקה מזהה ברוח קודש את ייעודו של יעקב. היא פועלת בנחישות כדי שיעקב יקבל את הברכה, מפני שהברכה אינה רק מתנה - היא שליחות. יעקב מקבל אחריות להמשיך את דרך האבות: אמונה, אמת וחסד. **המסר לימינו הוא** שהברכה האמיתית מופיעה כשאדם מגלה את ייעודו ופועל לפיו. לפעמים הדרך מורכבת, ולעיתים יש מאבקים, אך כאשר אדם הולך בדרך הראויה לו - השפע מגיע. **יהי רצון שנוכח לברכה מתוך בחירה נכונה, אמונה ברורה והליכה ישרה בדרכם של האבות.**

בברכת לבית אלוף ואקבור
עופר כרדי

יו"ר המועצה הדתית באר שבע

דבר העורך

ועשה לי מטעמים

'ואלה תולדות יצחק' (כה, יט). אומר הרב מפרש רש"י "יצחק ועשיו האמורים בפרשה". מטרת קיומו של עשו שגם הוא תולדתו של יצחק, שיהודי יהפוך אותו לאור ולטוב. נמצא כי אף שבגלוי עשו מנוגד לקדושה, בפנימיותו הוא טוב, ועתיד להתהפך לקדושה ולאור. **רבי יעקב יצחק ה'חזוהי מלובלין'** של **רבי שלמקה מניקלשבורג** זצ"ל, שראה שהדבר עלול לסכן את בריאותו. שלחו לאניפולי, ובידו מכתב לרבי זושא זצ"ל, "נא להשיב את רוחו של איציקל שלנו". **רבי זושא** הזמין את הצעיר לארוחת צהריים, והם אכלו בשמחה יוצאת מגדר הרגיל. כאשר רבי יעקב יצחק כבר נעשה רבי וחסידים נהרו אליו, אמר, "רבי זושא לימדני לאכול. מאז אכלתי עמו, האכילה אינה מגשמת אותי, אלא היא עצמה בבחינת עבודה רוחנית".

בברכת לבית אלוף ואקבור

הרב עוזיאל אדרי

רב המרכז הרפואי "יסורקה"
וק"ק "שבטי ישראל" שכונה יא' באר שבע

זמני הדלקת הנרות

פרשת השבוע:	תולדות
הפטרה:	משא דבר
כניסת השבת:	16:21
יציאת השבת:	17:12
רבנו תם:	17:46

העלון טעון גניזה.

אורות הכשרות

הרבנות והמועצה הדתית באר-שבע
מחלקת הכשרות

האם בצק הסופגניה חייב בהפרשת חלה? והאם קיים דין בישולי גויים בסופגניה?

הפרשת חלה

סופגניה בלילתה עבה, שהרי שמים מים בקמח עד שנעשית בלילה מוצקה הראויה להיות פת. כיצד נוכל לדעת שהבלילה מוגדרת "עבה"? אם בזמן ששופכים את הבצק מקערה לקערה הוא נמשך ואינו ניתק מיד, ויוצר חוטים מתארכים כמו בלילה רכה - זה סימן מובהק שמדובר בבלילה עבה. משום כך, עיסה זו מוגדרת הלכתית כעיסה הראויה לאפייה, ולפיכך חייבת בהפרשת חלה.

אולם בעניין עיסה המיועדת מלכתחילה לטיגון בשמן - נחלקו רבנו תם והרמב"ם מצד אחד, **רבנו תם סובר** שיש להתבונן בשעת ה"לישה". מכיוון שבשעת הלישה הבלילה היא בלילה עבה, הרי היא מוגדרת כפת וחייבת בחלה, אף שדעתו של האדם לטגנה אחר כך. לעומת זאת, הרמב"ם סובר שהולכים אחר דעתו הסופית של האדם: מאחר שהאדם מתכנן מראש לטגן את העיסה בשמן ולא לאפותה - אין לה דין פת, ולכן היא פטורה מן החלה. **מרו השולחן ערוך פסק כדעת הרמב"ם**, ולכן לפי שיטתו הסופגניה פטורה מהפרשת חלה. **עם זאת, הבן איש חי** כתב שיש לחשוש לדעת רבנו תם, ולכן נכון להפריש חלה בלא ברכה.

בישולי גויים

בעניין בישולי גויים מצאנו מחלוקת בין מרו השולחן ערוך לרמ"א הרמ"א סובר שמספיק שיהודי ידליק את האש, והגוי יכול להמשיך את הבישול. **מרו השולחן ערוך** מחמיר יותר וסובר שעל היהודי להניח את התבשיל על האש בעצמו. **באפייה - אין מחלוקת**. גם השולחן ערוך מודה שמספיק שהאש או התנור הודלקו בידי יהודי. **נשאלת אפוא השאלה: מה דין הסופגניה?** האם יש לראותה כמאכל מבושל - ואז לפי מרו צריך שהיהודי יניח את הסופגניות בשמן בעצמו; או שמא דינה כדין פת - ואז גם לדעת מרו די בכך שהיהודי מדליק את האש?

למסקנה:

1. **דעת רבנו תם** שהולכים אחר זמן הלישה, ולפיו הבלילה העבה נחשבת כפת, ולכן די בהדלקת אש ע"י יהודי.
2. **דעת הרמב"ם** שכל חומרת מרו השולחן ערוך בעניין בישולי גויים היא דווקא כאשר הגוי מבשל בביתו של ישראל, משום חשש חתנות. אבל במקום ציבורי, כגון מסעדה או מאפייה, אין כלל איסור בישולי גויים, שהרי פעמים רבות איננו יודעים כלל מי מבשל שם.

הלכה למעשה

הפרשת חלה סופגניה - כיוון שבלילתה בלילה עבה - מעיקר הדין פטורה מהפרשת חלה לפי השולחן ערוך, אך הרוצה להחמיר יפריש בלא ברכה מחשש לדעת רבנו תם.

בישולי גויים וכך כתב מורנו ורבנו מרו רבנו עובדיה יוסף זצוק"ל בהליכות עולם חלק ז' דף קו סעיף יב- זה לשונו: סופגניות הנעשות במסעדות של ישראל, מעיסה שבלילתה עבה, וטיגנו אותן הגויים בשמן, מותרות, ואין בהם איסור משום בישולי גויים.

ברכת יאכלו צניח וילבן

הרב מרדכי גפניאל

מפקח כשרות ברבנות באר שבע

ישנן סופגניות עם מילוי/ציפוי חלבי

הדומות מאד לסופגניות פרווה

לכן יש להקפיד ולברר האם הסופגניה היא פרווה או חלבי
כדי לא להיכשל באכילת בשר וחלב

יש לשים לב!

בסופגניות החלביות ישנן כאלו עם אבקת חלב נוכרי

אורות הפרשה

פנו של אברהם

'ואלה תולדות יצחק בן אברהם אברהם הוליד את יצחק' (כה, יט). אומר **ה'העמק דבר'** הנצי"ב **מואלוויין** זיע"א לכל אורך חייו של יצחק בכל דרכיו והליכותיו היה ניכר שהוא בנו של אברהם.

זכות האב וזכות הבן

'ואלה תולדות יצחק בן אברהם אברהם הוליד את יצחק' (כה, יט). אומר **רבי יחיאל מאלכסנדר** זיע"א יצחק היה סבור שהוא עצמו אינו כלום, אלא כל עניינו שהוא "בן אברהם", והכול בזכות אביו. גם אברהם חשב שכל זכותו היא בכך שהוליד בן כיצחק. זה היה דרכם בקודש, שלא ראו את עצמם ראויים, אלא או זכות אבותם בידם או זכות בניהם.

גאונה הדדית

'ואלה תולדות יצחק בן אברהם אברהם הוליד את יצחק' (כה, יט). אומר **הרבי יש מי שמתפארים** בייחוס אביהם וסבם, אבל הם עצמם עומדים במצב שהסבא והאבא אינם גאים בבן או בנכד. הכתוב מרמז שצריכים להיות שכל הדברים "יצחק בן אברהם" שהבן גאה באביו זכות אבות ו"אברהם הוליד את יצחק" האב גאה בבנו זכות בנים.

בן רואים את האב

'ואלה תולדות יצחק בן אברהם אברהם הוליד את יצחק' (כה, יט). אומר רבי בונים מפשיסחה זיע"א "איזהו חכם הרואה את הנולד" (תמיד לב). מהנולד, הבן, אפשר להכיר מי האב. כשראו את יצחק היו יכולים להכיר ולראות מי היה אברהם.

הפסחת שפע

'ואלה תולדות יצחק בן אברהם אברהם הוליד את יצחק' (כה, יט). אומר **ה'לקוטי לוי יצחק'** זיע"א נאמר 'עקב אשר שמעת בקולי' (כב, יח). הקב"ה בירך את יצחק בזכות אברהם ולא בזכות עצמו, לפי שיצחק היה 'מרכבה' לבחינת הגבורה, ומהגבורות אין הבטחת ברכה והשפעה. לכן באה ההשפעה ליצחק מבחינת אברהם, שעניינו היה חסד ומשם נמשכות ברכות והשפעות.

פליל המעלות

'ואלה תולדות יצחק בן אברהם אברהם הוליד את יצחק' (כה, יט). אומר **הרבי** נאמר 'וה' ברך את אברהם בכל' (כד, א). **רש"י** מפרש **"בכל"** (52). עולה בגימטריה **"בן"** (52). התורה רומזת לנו שיצחק היה בבחינת 'בכל', כליל המעלות, והוא היה ה'בכל' של אברהם, הוא המשיך את כל עניניו אביו.

שינוי פניו

'ואלה תולדות יצחק בן אברהם אברהם הוליד את יצחק' (כה, יט). אומר **הרבי** על "אברהם הוליד את יצחק" מפרש **רש"י** "לפי שהיו ליצני הדור אומרים, מאבימלך נתעברה שרה, צר קלסתר פניו של יצחק דומה לאברהם והעידו הכול אברהם הוליד את יצחק". אברהם היה 'מרכבה' למידת החסד, ויצחק למידת הגבורה. הרי שהאב והבן היו בעלי תכונות אופי מנוגדות. לכן היו צריכים להיות הפוכים זה מזה גם בקלסתר הפנים, שבו משתקפות תכונות הנפש. אולם בגלל ליצני הדור הוצרך הקב"ה לעשות שקלסתר פניו של יצחק ידמה לאברהם, בניגוד לטבע הנפשות.

ענינים סתומות

'וייה כי זקן יצחק ותכהין עיניו מראות' (כז, א). מפרש **רש"י** "ותכהין בעשן של אלו שהיו מעשנות ומקטירות לעבודת אלילים". אומר הרבי מדוע הזיק העשן ליצחק בלבד ולא לגשי עשיו ולעשיו עצמו, אלא העשן הזיק ליצחק מפני שהיו מעשנות ומקטירות לעבודת כוכבים. יצחק שהיה "טהור עיניים מראות ברע", לא היה יכול לסבול זאת, ולכן כהו עיניו. כאומרים **"ל בירושלמי מסכת ברכות** תניא, מפני מה נשתנה שמו של אברהם ושל יעקב ולא של יצחק, מפני שאלו אבותיהם קראו להם שם, אבל יצחק הקב"ה קרא לו שם, שנאמר 'ויאמר אלוקים אבל שרה אשתך יולדת לך בן וקראת את שמו יצחק' (יז, יט).

ענינים לראות

'וייה כי זקן יצחק ותכהין עיניו מראות' (כז, א). יהודי מגרמניה, שלא הקפיד על שמירת התורה והמצוות, נסע אל **רבי פינחס מקוריץ** זיע"א, לבקש רחמים על בתו שנתעוורה פתאום. אמר לו הצדיק, "הסיבה היא שגם אביה סומא, והמחלה עוברת בתורשה". תמה האיש: "הלוא עיניי בריאות ואיני זקוק אפילו למשקפים". נענה רבי פינחס: "העיוור האמיתי הוא החוטא". כששמע האיש את הדברים התחיל לבכות, והבטיח שמעתה יתחיל להתנהג כיהודי. בירכו הצדיק שבתו תתפא, והורה לתת לה דבש מארץ ישראל. אכן כך היה, הבת נתפאה ונסעה לקוריץ לראות את הצדיק ונדבה שם כסף לכתיבת שני ספרי תורה.

לקיים בנו חכמי ישראל

הציבור נקרא להמשיך להעתיק בתפילה לרפואת הרה"ג **יוסף דהאן שליט"א** בן רחל בתוך שאר חולי עמו ישראל

דבר רבני השכונות

הרה"ג שמעון כהן שליט"א
רב שכונה יא' באר-שבע
וראש מוסדות "בית מוריה"

שכון בארץ עשה שכונה בארץ ישראל

בפרשתנו פרשת תולדות אנו פוגשים ביטוי מיוחד, בארץ ישנו רעב והקב"ה אומר ליצחק אבינו: **אל תרד מצרימה שכן בארץ אשר אמר אליך** (בראשית כ"ו ב'). חז"ל (מדרש אגדה) מבארים את הביטוי המיוחד הזה 'שכן בארץ', ואלו דבריהם: "...שכון בארץ' - עשה שכונה בארץ ישראל, הוי נוטע, הוי זורע, הוי נציב. דבר אחר: 'שכון בארץ' - שכן את השכינה בארץ, גור בארץ הזאת". המילה 'שכון' היא מילה חדשה, איננו מכירים אותה. בא המדרש ומבאר: 'שכון' מלשון שכנה, יש כאן ביטוי של השראת שכינה. זה נפלא! המשמעות היא שאת השראת השכינה שנמצאת בהר המוריה ומאוחר יותר תהיה במשכן ובמקדש, אנו פוגשים עכשיו ב'שכן בארץ', יצחק מצווה לשכן את השכינה בארץ, "עשה שכונה בארץ, הוי נוטע, הוי זורע, הוי נציב". כדי להגיע להשראת השכינה, אומר המדרש, צריך להתחבר לטבע החיים הישראליים, הפרחת השממה תוך הצמחת כוחותיה של ארץ ישראל, זו השראת שכינה בארץ ישראל, וכן שיכון שכונה, בניית שכונה חדשה בארץ ישראל, אף היא השראת שכינה בארץ ישראל. במדרש אגדה ישנה תוספת קומה, וכך נאמר שם: "שכון בארץ" - כלומר כאן שכינתך. 'בארץ אשר אמר אליך' - בזכות אברהם בכל אתר ואתר. אחד ההרים אשר אמר אליך (בראשית כב, ב). המדרש מחזיר אותנו לאברהם אבינו, לפרשת העקידה ולהר המוריה, שם כולנו מבינים שהיתה השראת שכינה. אומר המדרש: דבר ה' ליצחק אבינו הוא שירד מהר המוריה, מאותו ציווי של השראת שכינה שבעקידה, ואת אותה השראת שכינה שהיתה שם יקח עמו וישכן בכל מרחבי ארץ ישראל, אפילו בנגב. צריך לייצר חיים של קודש אפילו בנגב, לקחת את טבע החיים הישראליים ולשכן אותו בתוך המציאות, להקים מקדש, להקים הר מוריה בכל אתר ואתר. חז"ל אומרים ב"אבות דרבי נתן" (פרק ל"א): "אם היתה נטיעה בתוך ידך, ואמרו: הרי לך המשיח בא, טע את הנטיעה ואחר כך צא והקבילו". לאמור, נטיעה ומשיח אינם עניינים שונים, אין סתירה בין המושג שנקרא משיח למושג שנקרא נטיעה, כי עצם מעשה הנטיעה, יש בו השראת שכינה. לאור זאת אנו מבינים טוב יותר את מעשיו של יצחק.

מאה שערים

"וַיִּזְרַע יִצְחָק בָּאָרֶץ הַהִוא וַיִּמְצָא בְשָׁנָה הַהִוא שְׁעָרִים וַיְבָרְכֵהוּ ה' (בראשית כ"ו י"ב). ה'פרקי דרבי אליעזר' (פרק ל"ג) מבאר את הפסוק: "וַיִּזְרַע יִצְחָק בָּאָרֶץ הַהִוא" - רבי אליעזר אומר: וכי יצחק ז"ל דגן חס ושלום, ללא לקח את כל מעשר ממנו וזרע צדקה לעניים, כמה דאת אמר 'זרעו לכם לצדקה'. וכל דבר שעושה הביא לו הקדוש ברוך הוא מאה שערים של ממון וברכו, לכך נאמר ויברכהו ה'... כאמור יש כאן מחלוקת מדרשית, לפי ה'פרקי דרבי אליעזר' מדובר על צדקה, משהו רוחני, יצחק אבינו זרע צדקה לעניים, אבל ישנם מדרשים הפוכים. "וכן אמרו עוד באגדה דבראשית על מאה שערים שמדדן מפני המעשרות, משמע דסבירא ליה דזרע ממש". במדרש נתנחמא (פרשת ראה י"ד) כתוב שיצחק אבינו עסק בהפרשת מעשר, "יצחק הפרש מעשר שני, שנאמר: 'וַיִּזְרַע יִצְחָק' וגו'". מעשר שני יש לו ייחודיות, אדם לוקח מתבואתו ואין זה משנה היכן בארץ הוא גר, הוא לוקח מעשר מן התבואה, מעלה לירושלים ואוכלו בין החומות בקדושה ובטהרה. משמעות הדבר היא שכשדאס מפרש מעשר שני הוא בעצם לוקח את התבואה שלו ומרומם אותה, הוא מעלה אותה לירושלים ומוסיף בה מימד של קדושה. בסופו של דבר הוא זה שאוכל את תבואתו, ואם הוא חפץ הוא יכול להזמין גם את קרוביו ואוהביו, זה לא עולה לקרבו, אז בשביל מה צריך להעלות את זה לירושלים? העליה הזו לירושלים מזכירה לנו שכל התבואה הזו מקורה בקודש, ומי שחפץ שתבואתו תתברך, עליו לתור אחר מקור הקודש, מבוע החיים של 'ארץ הנגב' מתחיל ב'הר המוריה' ביבאר לחי רואי ומשם הוא מתפשט ויורד למקומות האחרים. החיבור של העולם הטבעי שלנו, הנטיעה והזריעה, אל מרומי הקודש, זהו תפקידו של יצחק בעולם - יצחק מחבר את ה'הר' ל'שדה'. באישיותו של יצחק אנו פוגשים שני צדדים של קדושה, מצד אחד יצחק נתפס כ"עולה תמימה" (בראשית רבה ס"ד מ"ג), כולו קודש לתפילה ולעבודת ה', ומצד שני הוא זורע ומשכן את השכינה בארץ. זה עניינו של יצחק אבינו.

בברכת אבות ואבות
הרב שמעון כהן

אורות ההלכה

תשובות הלכתיות משולחנו של מורנו המרא דאתרא
הגאון הגדול רבי יהודה דרעי זצוק"ל

מהלכות מילה (המשך)

ש. - מה הדין בזה לגבי מילה דרבנן כגון משוך בערלתו?
ת. - במילה דרבנן כגון משוך בערלתו שנימול בלילה, אי"צ הטפת דם ברית.

ש. - הנוולד מהול, האם צריך הטפת דם ברית לעיכובא?
ת. - הנוולד מהול, פשוט שצריך הטפת דם ברית ביום השמיני, משום ספק ערלה כבושה.

ש. - האם בשעת הדחק יש להתיר מילה אחרי עלות השחר קודם נץ החמה?
ת. - מצות מילה היא ביום אחרי נץ החמה, ומיהו בשעת הדחק או במקום צורך גדול יש להתיר למול קודם נץ החמה, ובלבד שעלה עמוד השחר. אבל לפני עלות השחר, אין להתיר.

ש. - האם יש להתיר מילה ביום השמיני בבין השמשות?
ת. - קטן שנשתהו במילתו ביום השמיני עד בין השמשות, יש אומרים שעדיף למולו מיד כדי לקיים מספק מילה בזמנה. ויש אומרים שעדיף לדחות המילה למחר כדי שיהא ודאי יום, וכן נראה עיקר. ועל כל פנים יש להתיר בזה, אחרי

מהלכות פדיון הבן

ש. - האם מצות פדיון מוטלת רק על האב או גם על הבן?
ת. - מצוה זו מוטלת הן על האב והן על הבן (שהגדיל), אלא שהאב קודם לבנו במצוה זו.

ש. - האם רשאי האב לעשות שליח כדי לפדות את בנו?
ת. - רשאי האב לעשות שליח כדי לפדות את בנו, ובלבד שיתן בידו את דמי הפדיון. ומיהו מצוה בו יותר מבשלוחו.

ש. - קטן שאין לו אב, האם עדיף להמתין עד שיגדל ויפדה עצמו, או עדיף שיפדוהו אחרים מיד?
ת. - קטן שאין לו אב, עדיף שיפדוהו אחרים מיד, ואין להמתין עד שיגדל ויפדה את עצמו.

ש. - האם מצות עשה דפדיון הבן, מתקיימת גם לאחר שעברו שלושים יום?
ת. - ראוי לקיים מצות הפדיון בזמנה דהיינו מיד לאחר שמלאו לתינוק שלושים יום, מכל מקום מצוה זו מתקיימת גם לאחר הזמן הזה.

ש. - קטן שלא נפדה עד שהגדיל, האם האב קודם לבנו במצוה זו?
ת. - קטן שלא נפדה עד שהגדיל, האב קודם לבנו במצוה זו אם ירצה בכך.

נ"ר ה' נשמת אדם

העלון מוקדש לזיכרו ולעילוי נשמתו של כב' המרא דאתרא וראב"ד ב"ש
הגאון הגדול רבי יהודה דרעי זצוק"ל

בר אסתר
ת.נ.צ.ב.ה.
נפשו בטוב תלין וזרעו ירש ארץ"

שתי פגישות

שמענו של ה'חזוה' מלובלין, רבי יעקב יצחק הורביץ, נודע בכל רחבי פולין. בכל ריכוז יהודי שחו בתופעה הפלאית של תלמידי הבעש"ט, המפיץ את אור החסידות ומצית אש יוקדת בלבבות רבים, תלמידי חכמים כיהודים פשוטים.

שמענו של ה'חזוה' הגיע גם אל שני החברים, תלמידיו של הגאון רבי יעקב משה לורברבוים מליסה. אלה היו שני אברכים למדנים, שירתם קודמת לחכמתם: רבי אלכסנדר זיסקינד וזשא כהנא מפלוצק (לימים רבה של פלוצק), ורבי שרגא פייבל דנציגר מגריצא (אבי שושלת אלכסנדר). עוד בהיותם בחורים צעירים דבקו בגאון מליסה, ורבים ייעד אותם לגדולות.

השנים חלפו. השניים השתכנו בעיר ורשה, הוסיפו לספוג תורה מרבים עלידי התכבויית תכופות, והוסיפו ללמוד בצוותא.

אלא ששמע הרוח החסידית המנסבת בלובלין והמפיחה חיים חדשים בלבבות הגיע גם אליהם. מעת לעת שמענו על עוד תלמיד חכם שנסע אל ה'חזוה' ונשבה בקסמו. "ניסע גם אנחנו ללובלין", אמרו איש לרעהו, "ונתנה על קננתו של ה'חזוה' שהכול שחים עליו".

הדרך מוורשה ללובלין הייתה ארוכה. השניים החליטו שרק אחד ייסע אל ה'חזוה' ובשני יסמור לחברו את התרשמותו. רבי שרגא פייבל נזקק ממילא לנסוע ללובלין עם חותנו, לצורך ענייני הגדוניה שלו, ולכן הוטלה עליו המשימה להתרשם מה'חזוה'.

הוא נכנס אל בית מדרשו של ה'חזוה' בשעת הסעודה השלישית של שבת. דמונה שררה בבית המדרש, ורק קולו של ה'חזוה' פילח את האוויר. רבי שרגא פייבל עמד מרותק והאזין לדברים המבעירים את אש הנשמה. הוא חש כי מהפכה מתחוללת בלבו.

במוצאי השבת נכנס אל חדרו של ה'חזוה'. הוא לא שכה את חברו שנותר בוורשה, והזכיר את שמו לפני הצדיק לבקשת ברכה. למרבה הפתעתו דיבר ה'חזוה' על חברו בנימת ביקורת גלויה. תדהמתו של רבי שרגא פייבל הייתה גדולה. הלוא הוא מכיר את חברו משכבר הימים, והוא אברך יקר מן המוכתרים שבחבורה. ואולם הוא שתק וקיבל את התוכחה בלי אומר ודברים.

בימי שהייתו בלובלין ביקר שוב ושוב בבית מדרשו של ה'חזוה'. בלבו גמלה החלטה להיות מחסידיו.

אלא שעל כל זה העיבה ה'תקריית' שאירעה במפגשו הראשון עם הצדיק. לקראת מועד שובו לוורשה נכנס שנית אל ה'חזוה' כדי להיפרד ממנו ולקבל את ברכת הדרך, גם הפעם הזכיר את שמו של חברו.

עיין ה'חזוה' בפתק ועכשיו החל להכביר דברי שבח נלהבים על החבר, הצדיק קילס את האברך רבי אלכסנדר זיסקינד וזשא, בעוד רבי שרגא פייבל עומד משתאה ונבוך לנוכח התפנית החדה ביחסו של הצדיק לחברו.

אורות עונג שבת

אוכל עם מטעמים

יועשה לי מטעמים (כו, ד). **רבי מנחם מענדל מקוצק** זע"א היה ממעט מאוד באכילה, וגם כשאכל דבר מה היה מקפיד שהמאכל יהיה בלי מלח, כדי שלא ירגיש את טעם המאכל. כאשר חלה, ניסו הרופאים לשדלו לאכול יותר, והוא הגיב, "יותר משאני מודאג מהמחלה, אני חושש מהפינוק שאתם מפנקים אותי. וכי ברצונכם להופכני לזולל וסובא". אחד הרופאים סבר שהצדיק נמצע מלאכול משום שאינו אוהב את המאכלים הללו. שאלו הרופא: "מאיזה מאכל אתה נהנה ביותר?". השיב רבי מנחם מענדל, "ממאכל שאיני אוכל אותו".

ללא לסתום את הפאר

יושב יצחק ויחפור את בארות המים אשר חפרו בימי אברהם אבינו (כו, יח). קודם שהוכתר **רבי שמחה בונם מאוטבוצק** זע"א כממלא מקום אביו, **רבי מנדל מוורקי** זע"א, נסע אל **רבי יעקב אריה מרדזימין** זע"א, כדי לקבל סמיכה ממנו. אמר לו רבי יעקב אריה, "את סבך הכרתך, על אביך שמעתי, ועכשיו מה..." השיב רבי שמחה בונם, "מצאנו שאברהם ויצחק חפרו בארות מים, אבל יעקב לא חפר, כי לאחר שהאבות חפרו בארות, הנכד יכול להגיע בקלות אל המים". קם רבי יעקב אריה וקרא, "שלום עליכם הרבי מוורקי". אחר כך אמר: "אברהם ויצחק חפרו בארות חדשות. יעקב אמר, בארות חדשות אין בכוחי לחפור, לפחות אשמור שלא ייסתמו הבארות של אבותיי".

המתקת הגבורות

ואלה תולדות יצחק (כה, יט). מפרש **רש"י** "יצחק ועשיו האמורים בפרשה". עשיו מייצג את הנפש הבהמית ויעקב את הנפש האלוהית. אומר **בעל התניא** זע"א נאמר יאדם ובהמה תושיע ה" (תהילים לו, ז). אנו מבקשים שאור ה' יתגלה לא רק ב'אדם' בנפש האלוהית, אלא גם ב'בהמה' שבאדם בנפש הבהמית. אומר **ה'אור התורה'** הפיכת מידותיה הקשות של הנפש הבהמית והמתקנת פועלת גם למעלה 'המתקת גבורות' - הגבורה נהפכת לחסד. גבורה שהומתקה טובה יותר מחסד בעצם. מספר ימי חיי האדם הם כמספר הניצוצות שעליו לברר מן הרע של נפשו הבהמית. בכל יום מתחדש ניצוץ אחד, ובגמר הניצוצות בא יומו למות, ואז נכללים כל הניצוצות בנפשו האלוהית. אומר **הרבי** הנפש הבהמית רומזת ל'כסף' שרומז לאהבה, 'כסף' מלשון 'כיסופים ותשוקה'. יש בטבע הנפש הבהמית אהבה רבה. כמו שיש להוציא את הכסף ממעבה האדמה, ולנקותו מן הפסולת שעליו, כך יש להוציא אהבה זו ממעבה הנפש הבהמית ולנקותה לעבודת הבורא.

ברכת הלבנה "לספרדים"

החל מליל שישי אור לח' כסלו
סוף זמנה ליל שישי אור לט"ו כסלו כל הלילה.

קידוש לבנה "לאשכנזים"

החל מליל שלישי אור לה' כסלו
סוף זמנה ליל שישי אור לט"ו כסלו כל הלילה.

לוח זמנים שבועי

לוח הזמנים מדויק לבאר-שבע	יום א'	יום ב'	יום ג'	יום ד'	יום ה'	יום ו'	שבת קודש
עלות השחר	5:09	5:10	5:11	5:12	5:13	5:14	5:14
זמן סליח ותפילין	5:15	5:16	5:17	5:18	5:19	5:20	5:21
זריחה - הנץ החמה	6:19	6:20	6:21	6:22	6:23	6:24	6:24
סוף ק"ש לדעת מג"א	8:18	8:18	8:19	8:20	8:21	8:21	8:21
סוף ק"ש להתניא והגר"א	8:49	8:50	8:50	8:51	8:51	8:52	8:53
סוף ברכות ק"ש	9:42	9:43	9:43	9:44	9:44	9:45	9:45
חצות יום וליילה	11:27	11:27	11:27	11:28	11:28	11:28	11:29
מנחה גדולה	11:58	11:58	11:58	11:59	11:59	11:59	12:00
פלג המנחה	15:48	15:48	15:48	15:47	15:47	15:47	15:47
שקיעה	16:41	16:41	16:41	16:40	16:40	16:40	16:40
צאת הכוכבים	16:54	16:53	16:53	16:53	16:53	16:52	16:52

שבת שלום!

* תוכן המודעות באחריות המפרסמים בלבד. ט.ל.ח.

עם שובו לוורשה מיהר לפגוש את רעהו. הוא חלק עמו את חוויותיו הנלהבות במחיצת הצדיק. "סע ללובלין", דחק בו, "חבל על כל רגע". אחר כך תיאר גם את פגישותיו עם ה'חזוה' ואת המבוכה שחש לנוכח ההתייחסות השונה לגמרי של הצדיק אליו, אל רבי זושא, בפגישתו הראשונה והאחרונה.

למשמע הדברים התלהט פניו של רבי זושא. הוא ספק את כפות ידיו בהתלהבות. "הכול ברור!", קרא בהתפעלות גדולה. "אני יודע את כוונת הצדיק. אין ספק, עיניו הטחורות רואות למרחקים. אספר לך מה אירע בזמן שהייתך בלובלין".

ורבי זושא פתח וסיפר:

"זה היה בעיצומו של לימוד מעמיק. כל חושיי היו מרוכזים באותה עת בסוגיה סבוכה. אימצתי את מוהי כדי לשמור על קו המחשבה לבל יחמוק ממני. לפתע נשמעו דפיקות בדלת. בטרם הפסקתי להגיב, כבר ניצב מולי יהודי תושב העיר. האיש הוא תלמיד חכם גדול, אולם גם אביון וחסר כול. הוא שטח לפניי את מצוקתו הכלכלית ופנה אליי בבקשה שאסייע לו לקבץ נדבות מעשירי העיר.

"באותו רגע נתקפתי קוצר רוח. השבתי לו שעותיי אינן ביד. היהודי התאכזב. אבל החל לשוחח איתי בדברי תורה. הוא השמיע באוזניי חידוש שנחמד לו בעת לימודו. החידוש לא מצא חן בעיניי והפרכת את דבריו. כך נפרד ממני האיש מאוכזב ומדוכדך. כל זה אירע בשעה שהיית בחדרו של ה'חזוה' לקבלת ברכת שלום...

"לאחר מכן קלטתי כי טעיתי. איך התנהגתי כלפי היהודי בחוסר רגישות שכזה? חשתי בושה גדולה על מעשיו. החלטתי לחפש את האיש ולתקן את העוול שגרמתי לו. ואכן, כעבור כמה ימים פגשתי אותו. החזרתי אותו לביתי וביקשתי ממנו לחזור באוזניי על החידוש שהשמיע בפעם הקודמת. אמרתי לו כי לאחר התכוננות גיליתי כי טעיתי בדבריי שהפריכו את חידושו, וכי יש לי אף ראיות לחיזוק החידוש ולביסוסו. פניו קרנו משמחה. כעת הודעת לי שאני יוצא ומתלוצץ עמו אל בתיהם של נגידי העיר. הללו לא יכלו להשיב את ה'חזוה' בפעם השנייה?", ניחש רבי פייבל.

"אכן!", אמר רבי זושא בהתרגשות.

כך נהפכו שני החברים לתלמידיו המובהקים של ה'חזוה' מלובלין.

לעילוי נשמות

הרב **יוסף שלמה טריקי** זצ"ל
בר עליה ז"ל
והרבנית **רחל טריקי** ע"ה
בת סימיו ז"ל
ת.נ.צ.ב.ה.